

KONSEPT

PROJELER®

konseptprojeler.com

2019 - KP61 • 17,5 TL • KKD 19 TL

- ofis
- okul
- otel

ÇİZGİDEN GERÇEĞE

dai show theatre
bory mall

sıra dışı

Renan & Erwan BOURROULLEC

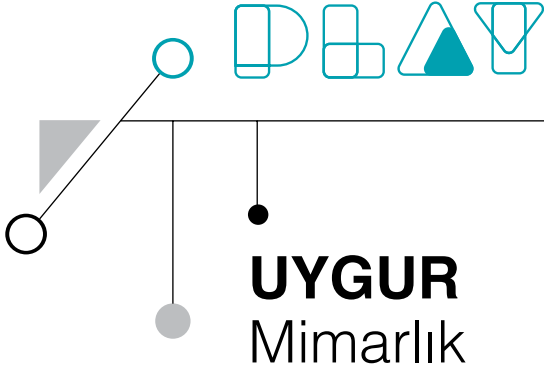
bomontiada
bir proje öyküsü

ÇİZGİDEN GERÇEĞE
BULUŞMALARI
Metex Design

ISSN 1309-5951

9 771309 595009

yeni bir OYUN alanı olarak OKUL

Oyun ve sosyalleşme faaliyetleri için yaratılan bu mekânların didaktik, katı çerçeveler koymayan nötr ve yalın kurgulara sahip olması mühim. Bu mekânları dolduracak öğrenciler ve öğretmenler zaten bu yalınlığın üstüne kendi deneyim, birikim ve arzularını ekleyecekler. Burada mimarın biraz geride durması ve bu yalın mekânları yaratması gerekiyor.

Öncelikle bir okul projesi tasarlamakla diğer mimari projeler arasında nasıl bir fark var?

Aslında temelde bir fark yok. Her yapı yerine uygun çözümler gerektirir. Topografya, güneş ışığının yönü, hava akımı ve hakim rüzgar yönü, bulunduğu yerin iklim koşulları, kullanılabilecek malzemeler, ekonomik olması, bakımı masraflı ve zahmetli olmaması, uzun ömürlü olması gibi kriterler sadece okul yapıları için değil tüm yapılar için gerekli koşullar zaten. Okul yapılarının belki tek farkı antropometrik ölçülerde farklılıklar göstermesi. Yani pek çok yapı yetişkin insan ölçeğinde tasarlanırken okul yapılarında farklı yaş gruplarındaki çocuk ve gençlerin ölçüleri dikkate alınmalı. Ayrıca bu yaş gruplarının ders sırasında ve ders dışındaki zamanlardaki hareket alışkanlıkları bu mekânları tasarlamamızda yol göstermeli.

Elbette bir de işin psikolojik boyutu var. Yaşadığımız mekânlar bizi etkilediği için çocukluktan yetişkinliğe adım atarken günün büyük kısmının geçirildiği okul yapıları insanların mekân algısını etkiliyor. Burada edinecekleri iyi veya kötü deneyimler, gelecekteki hayatlarında etraflarındaki fiziksel çevreye bakışlarını da etkileyecek. Çocukların çoklu kullanım mekânı ile bir araya geldikleri ve zamanlarının çoğunu geçirdikleri ilk yerlerden biri okullar. Onun için bu mekânların çocukları özgürleştirici olmaları beklenir. Yapısal çevreye ilişkin ilk bilgileri buradan elde ettikleri için, algıları ve mekânsal hisleri geliştirici olmalı.

İyi bir okul projesinin olmazsa olmazları nelerdir?

Okullar çocukların ilk kez kamusal mekân ile yüzleştikleri mekânlar ve bu anlamda herkesin hayatında önemli yapılar. Okul anılarımızda yer eden mekânların bıraktığı izlenimler, çevre duyarlılığımızı, şehirlerimizin daha yaşanır olmasını da sağlayacak altyapılar. İyi tasarlanmış mekânlarda öğrenim gören öğrencilerin başka mekânlara da eleştirel bakacakları ve daha iyisini talep edecekleri düşüncesi de bizim okul tasarımlarımızda önemli bir faktör oldu. Özellikle, eğitimin, derslik alanlarından çok derslik dışı mekânlarda olduğu düşüncesi tasarım ilkelerinin belirlenmesinde önemli bir kriter. Derslik dışı mekânlar, interaktif eğitimin yapıldığı, yaşayanların etkileşim içinde oldukları, birbirlerinden öğrendikleri özgürlük alanları olarak değerlendirilmeli.

Özellikle sosyal açıdan sürdürülebilir, enerji tasarruflu işletme ve bakım giderleri minimum olan yapılar yaratmak okul yapıları için önemli. Ayrıca öğrenci ve öğretmenlerin kendilerinin de okul yapılarına ekleyecek öğeleri taşıyabilecek nötr bir yalınlık da okul yapılarında arzulanması gereken bir his. Belli bir ya da bir kaç tarihsel döneme referans vererek, tip proje olarak inşa edilen okul yapıları bizim için kabul edilemez bir anlayış. Bu dikte edici, tasarım ile baştan sınır yaratan anlayışla nitelikli bir eğitim mekânı ve dolayısı ile nitelikli bir eğitim süreci yaratmak mümkün değil.

Kağıthane Ziyapaşa Primary School, İstanbul

Alibeyköy Anadolu High School, İstanbul

Yatırımcının verdiği brief ve eğitim sektörünün tanımladığı sınırların dışına çıktığınız örnekler oldu mu? Bu değişiklikler nasıl gerçekleşti?

Bizim eğitim yapılarında işverenlerimiz çok çeşitli oldu. Örneğin TED Ankara Koleji, kent dışına taşınma kararı alınca yeni yerleşkenin tasarımını Uygur Mimarlık üstlendi. Projelendirilme aşamasında eğitim ve kent ilişkisi her zaman ön planda tutularak ve çağdaş eğitimin sadece dersliklerde değil, derslik dışındaki mekânlarda da gerçekleştiği göz önüne alınarak tasarımın odak noktası ortak mekânlar belirlendi. Ana tema ise yerleşke içinde bir kent simülasyonu/kurgusu yaratmaktı. Bu nedenle nitelikli derslik mekânlarıyla beraber esas eğitim alanını oluşturan bir kent hayatı projelendirildi.

Dersliklerin “atölye”, tüm çevrenin de “kent” olarak tanımlandığı yerleşkenin tamamı okul yapısını tanımlıyor. Yerleşke; sokakları, meydanları, sosyal aktiviteleriyle kentin simülasyonunu oluşturuyor. Kentte olduğu gibi gerçek eğitim bu ortak mekânlarda gerçekleşiyor ve interaktif bir eğitim ortamı can buluyor. Kentsel yaşamın karmaşası, işlevlerin birbiri içine geçmişliği, insan hareketinin akışkanlığı, devingenliği ve dinamizmi etkileşim yaratır ve bu durum kent kültürünü doğurur. Dersliklerin doğru tasarlanması kadar derslik dışı mekânların da birbirleri ile ilişkisi ve bunların kamusal mekânlar olarak kurgulanmasını İstanbul’da inşa edilen 44 okulda da gerçekleştirmeye çalıştık.

Buradaki işverenimiz İstanbul Valiliği Proje Koordinasyon Birimi (İPKB) idi ve İSMEP (İstanbul’un Sismik Riskten Arındırılması Projesi) kapsamında yıkılıp yeniden yapılmasına karar verilen okullardan, 44 adeti, günümüz Türkiye’sinin eğitim mekânlarının kabuk değiştirmesi ve çağdaşlaşması için bizim tarafımızdan önemli bir fırsat olarak değerlendirildi. Ülkemizde uzun zamandır süregelen tip eğitim mekânlarına karşı çıkan ve yere ait olmayı ön planda tutan tasarım tutumu, bu 44 adet okulun özgün eğitim mekânlarına dönüşmesine sebep oldu. Her bir proje, eğitim mekânlarının sadece öğrencilerin değil şehir hayatına katılanların da öğrenme arzusunu, çevre duyarlılığını ve beğeni düzeyini yükseltmeye yarayacağını bilinci ile tasarlandı.

Daha iyi öğrenme ile mimari kurgu arasında bir bağlantı oluşturulabilir mi?

Elbette oluşturulabilir. Psikolojik olarak rahat ve özgür hissedilen aydınlık, yalın ve yorucu olmayan mekânlar öğrenmeye teşvik eder. Bunun yanı sıra bina fiziği olarak eğitim yapılarının gerekli nitelikte tasarlanmaları ve inşa edilmeleri buna katkı sağlar. İyi ses yalıtımı olmayan, ısıtma ve soğutması iyi çalışmayan, doğru gün ışığı almayan ve aydınlatılmayan mekânlarda eğitim ve dolayısı ile öğrenim zorlaşır. Bunların ötesinde sizi iyi hissettirecek, formülü olmayan ama iyi bir mimarın kurguladığı mekânlarda daha kolay öğrenirsiniz çünkü zaman algınız değişir. O mekânda bulunmaktan rahatsız olmaz, bir an önce eğitim saatinin bitmesini istemezsiniz.

Okul bir öğrenme mekânı olduğu kadar aynı zamanda bir oyun-sosyalleşme mekânı. Bu noktada okulda öğrenim gören kitlenin oyun-sosyalleşme ihtiyaçlarını okul projelerinizde nasıl çözümlediniz?

Tüm eğitim projelerimizde savunduğumuz bir hususu tekrarlamakta yarar var. Öğrenim sadece derslerle ve derslikte olan bir süreç değil. Hatta belki de öğrendiklerimizin çok büyük kısmını aradaki sürelerde öğreniyoruz. Bu nedenle okul yapılarında ders dışı saatlerin geçirildiği ortak mekânların niteliği eğitim kalitesi açısından son derece önemli. Oyun ve sosyalleşme faaliyetleri için yaratılan bu mekânların didaktik, katı çerçeveler koymayan nötr ve yalın kurgulara sahip olması mühim. Bu mekânları dolduracak öğrenciler ve öğretmenler zaten bu yalınlığın üstüne kendi deneyim, birikim ve arzularını ekleyecekler. Burada mimarın biraz geride durması ve bu yalın mekânları yaratması gerekiyor. Spor ve sanat faaliyetleri için salon ve açık alanlar kurgulanmalı. Bu alanların yakın çevredekiler tarafından da kullanılabilmesi okulun tamamını sosyal bir alan haline getiriyor. Tasarladığımız okullarda bu hususa da dikkat ediyoruz.

Son olarak çok beğendiğiniz bir okul projesi, bu konuda size yol gösteren iyi bir örnek var mı?

Günter Behnisch ve Herman Hertzberger’in okul projeleri ve bu konudaki düşünceleri genelde bize ilham veriyor. ■